

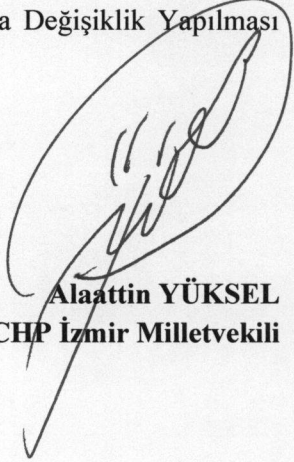
T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

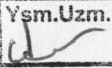
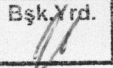

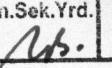

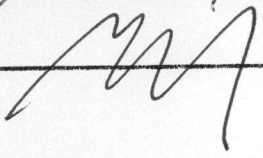
Tarih: 02.10.2012
Sayı: 587

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu ile Bankacılık Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ektedir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Alaattin YÜKSEL
CHP İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI					
Tali Komisyon	Adalet				
Esas Komisyon	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji				
Tarih:	08 Ekim 2012		E. No: 2/882		
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.	
					
TBMM BAŞKANI:					

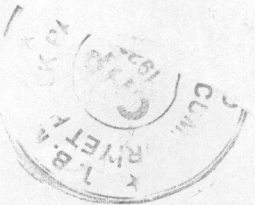
[Handwritten signature]

TBMM
KANUNLAR VE KARARLAR BÖK. LİĞİ
02 Ekim 2012
Numara:

T B M M
KÜTÜPHANE VE ARSİV HİZM. BAŞKANLIĞI
02 Ekim 2012
No : 142811

TBMM BAŞKANLIĞI	
	Tarih
	Komisyon
	Esas
	Komisyon
	02 Ekim 2012
	TBMM BAŞKANI

[Handwritten signature]

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir. Türkiye'deki tüm gerçek ve tüzel kişiler yürürlükteki hukuk kurallarına uymakla yükümlüdür. Bu hukuk kuralları herkes için bağlayıcıdır.

Fakat ülkemizde **bankalar müşterilerine imzalattıkları kanunlara aykırı sözleşmelere dayanarak adeta kendi hukuk düzenlerini yaratmışlardır.**

Siyasi iktidarın da bu düzene -görmezden gelerek- verdiği destek sayesinde bankalar yılda 5 Milyar TL'yi bulan bir haksız kazanç kapısı sağlamış durumdadır.

Bu haksız kazanç, bankaların kanunlara aykırı şekilde hazırladıkları sözleşmelere dayanarak tüketicilerden aldıkları kredi kartı yıllık aidatı, hesap işletim ücreti gibi bedellerden sağlanmaktadır. "Kredi Kartı Ücret ve Komisyonları" adı altında bankalar, 2009 yılında 4.542.294 bin TL; 2010 yılında 4.398.138 bin TL ve 2011 yılının ilk 6 ayında 2.485.255 bin TL gelir elde etmişlerdir. Sözleşmelerin kanunlara aykırı olduğu, Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri ile Tüketici Mahkemelerinin verdiği binlerce karar ve Yargıtay'ın örnek kararlarıyla tespit edilmiştir.

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile Banka ve Kredi Kartları Kanunu'nda sözleşmelerdeki haksız şartlar ve uyulması gereken kurallar açık şekilde belirtilmiştir.

4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 6. Maddesinde, "*Satıcı veya sağlayıcının tüketicisiyle müzakere etmeden, tek taraflı olarak sözleşmeye koyduğu, tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde iyi niyet kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan sözleşme koşulları haksız şarttır.*

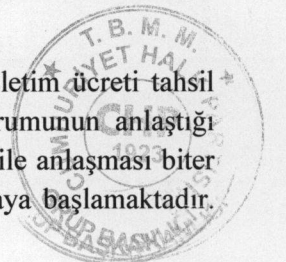
Taraflardan birini tüketicinin oluşturduğu her türlü sözleşmede yer alan haksız şartlar tüketici için bağlayıcı değildir.

Eğer bir sözleşme şartı önceden hazırlanmışsa ve özellikle standart sözleşmede yer alması nedeniyle tüketici içeriğine etki edememişse, o sözleşme şartının tüketiciyle müzakere edilmediği kabul edilir..." hükümleri bulunmaktadır.

5464 sayılı Banka ve Kredi Kartları Kanunu'nun 24. Maddesinde ise, "*Kart hamilinin yaptığı işlemler nedeniyle, sözleşmede yer almayan faiz, komisyon veya masraf gibi adlar altında hiçbir şekil ve surette ödeme talep edilemez ve kart hamilinin hesabından kesinti yapılamaz. Sözleşmede kart hamilinin haklarını zedeleyici ve kart çıkaran kuruluş lehine tek taraflı haksız şartlar sağlayan hükümlere yer verilemez...*" denmektedir.

Ancak bu açık hükümlere rağmen sorun öyle bir noktaya varmıştır ki, bankalar kredi kartlarını hiç kullanmayanlardan bile ücret talep etmeye; birçok ücret ve komisyonun yanı sıra otomatik para çekme makinelerinde yapılan basit bir bakiye görüntüleme işleminden para kesintisi yapmaya, haksızlıkları belgelendirmek isteyen tüketicilerden geriye dönük ekstreler ve sözleşme örnekleri için fahiş ücretler istemeye başlamışlardır.

Bankalar, öğrencilere burs vermek amacıyla açılan hesaplardan bile hesap işletim ücreti tahsil etme yoluna gidebilmektedir. Ya da örneğin, bir personele maaş ödemek için kurumunun anlaşığı bankada açılan hesaptan hesap işletim ücreti alınmazken, kurumun söz konusu banka ile anlaşması biter bitmez banka personelinin hesabından hesap işletim ücreti adı altında kesintiler yapmaya başlamaktadır.

Bütün bu haksız uygulamaları ne yazık ki devlet bankaları da yapmaktadır. **Bu tür uygulamaların, bir kişinin cüzdanından gizlice para almaktan herhangi bir farkının olmadığı aşikârdır.** Çünkü 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 6. Maddesinde emredildiği şekilde, bu bedellerin alınacağı tüketicilerle "müzakere" edilmemiştir. Ortada te taraflı ve habersiz yapılan bir uygulama vardır.

Sektörde tüketiciler aleyhine çok büyük bir başboşluk ve hukuksuzluk hâkimdir. Bankaların neden olduğu bu haksızlıklara bir an önce son verilmelidir.

Anayasamızın 172. Maddesinde açıkça, "*Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder.*" hükmü yer almaktadır. Fakat ne yazık ki Hükümet bu maddenin gereklerini yerine getirmemektedir.

Sonuçta görev yine halkın Yüce Meclisi'ne düşmektedir. Bu görev ise, öncelikle Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri ve Tüketici Mahkemelerinin bankaların haksız uygulamaları karşısında tüketici lehine verdiği kararları genel bir kural haline getirecek yasal düzenlemeleri yapmak ve bugüne kadar bankaların haksız şekilde aldığı paraların halkımıza iade edilmesini sağlamaktır.

Nitekim son aylarda Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri ve Tüketici Mahkemeleri tüketicilerden alınan bu haksız ücretlerin geriye dönük 10 yılı kapsayacak şekilde iadesini hükme bağlayan kararlar almaktadır. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin bir uyuşmazlıkla ilgili verdiği 2011/4736 esas, 2011/11579 sayılı kanun yarına bozma kararı uyarınca, "*kredi kartlarından yıllık üyelik aidatı tahsil edilmesinin haksız şart niteliğinde olduğu ve geriye dönük olarak on yıl boyunca talep edilebileceği*" ne hükmedilmiştir. Dolayısıyla haksızlığa uğrayan tüketiciler gerekli mercilere başvurarak ücretlerini talep edebilirler.

Ancak hem tüketici hakem heyetlerinin hem de mahkemelerin iş yükünü daha fazla artırmamak ve vatandaşlarımızın mağduriyetlerini bir an önce çözüme bağlamak için en azından 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren bankaların haksız sözleşmelere dayanarak aldıkları ücretlerin iadesini sağlamak gerekmektedir.

Bilindiği gibi 2008 yılı sonundan itibaren ülkemizi de etkilemeye başlayan küresel ekonomik kriz nedeniyle 2009 yılında ülkemizde kişi başına düşen milli gelir %19 azalmış, ekonomi %4,7 oranında daralmış, kredi kartı ödemelerini yapamayanların sayısı %41 artış göstermiştir. **Bankacılık sektörü ise 2009 yılını, bir önceki yıla göre %49,6 oranındaki kâr artışıyla kapatmış; sektör 2009'da 20,1 Milyar net kâr elde ederken, gelirlerinin 4 Milyar 542 Milyonunu, "Kredi Kartı Ücret ve Komisyonları" oluşturmuştur.**

Dolayısıyla halkımız fakirleşirken kârlarını neredeyse %50 oranında arttıran Bankaların haksız şekilde elde ettikleri gelirleri herhangi bir başvuru aranmaksızın halkımıza iade etmesi Hukuk'un, Adalet'in ve Cumhuriyet'in gereğidir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 13. Maddesinin 2'inci fıkrasında geçen "yıllık ücret" ibaresi madde metninden çıkarılarak, Kanunda bu tür uygulamalara dayanak oluşturabilecek herhangi ifadenin yer almaması amaçlanmıştır.

MADDE 2- 23/2/2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun "Sözleşme Şartları" başlıklı 24'üncü maddesinde, kart çıkaran kuruluşlar ile kart hamilleri arasındaki ilişkilerin bu Kanun ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde hazırlanacak yazılı sözleşmeler ile düzenleneceği belirtilmektedir. Buradaki "ilgili diğer mevzuat" ifadesinin 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'u da kapsadığı açıktır. Fakat mevcut sözleşmelerin 4077 sayılı kanuna tamamen aykırı olduğu görülmektedir. Bu nedenle 24'üncü maddenin 2'inci fıkrasındaki "Kart çıkaran kuruluşların kart hamilleri ile akdedeceği sözleşmelerin şekil ve içeriğinde yer alması gereken asgarî hususlar Kurulca belirlenir." Cümlesinden sonra gelmek üzere maddeye "**Sözleşmeler 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a aykırı olamaz.**" hükmünün eklenmesi ihtiyacı doğmuştur.

MADDE 3- Bankaların kredi kartı sahiplerinden, 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu ve 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununa aykırı şekilde kredi kartı ücreti, kart aidatı veya yıllık ücret gibi adlar altında hiçbir şekil ve surette ödeme talep etmemesi ve kart hamilinin hesabından kesinti yapmaması amaçlanmıştır.

MADDE 4- Bankalar son dönemlerde haklarını aramak için kendi hesapları ve işlemleriyle ilgili olarak bilgi ve belge isteyen müşterilerinden fahiş oranda ücretler istemeye başlamışlardır. Oysa 19.10.2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun "Müşteri hakları" başlığını taşıyan 76'ncı maddesinin birinci fıkrasında aynen şu hükümler bulunmaktadır: "Bankalar, müşterilerinin, verilen hizmetlerden kaynaklanan her türlü sorularına cevap verecek bir sistem kurmakla ve bu hizmetle ilgili bilgiyi müşterilerine bildirmekle yükümlüdür. Bankalar, kredi sözleşmelerinin onaylı bir örneğini müşterilerine vermek zorundadır. Talepleri hâlinde müşteri ile yapılan diğer işlemlere ilişkin her türlü belgenin bir örneği de müşterilere verilir."

Buradaki tek eksiklik, bu bilgi ve belgeler için müşteriden ödeme talep edilemeyeceğidir. Bu fıkranın devamına "Bu bilgi ve belgeler için müşterilerden hiçbir şekil ve surette ödeme talep edilmez." hükmü eklenerek söz konusu eksikliğin giderilmesi ve müşterilerin mağduriyetinin önlenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 5- Bankaların mevduat hesaplarından hesap işletim ücreti veya yıllık ücret gibi adlar altında hiçbir şekil ve surette ödeme talep etmemesi ve mevduat hesaplarından kesinti yapmaması amaçlanmıştır.

MADDE 6- Maddeyle bankaların kredi kartı sahiplerinden kart kullanım ücreti, kart aidatı veya yıllık ücret gibi adlar altında 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren tahsil etmiş oldukları ücretlerin herhangi bir başvuru aranmaksızın 60 gün içinde iade edilmesi düzenlenmektedir.

Kapatılmış kredi kartlarından alınan ücretlerin ise, 60 gün içinde, 6252 sayılı Kanun gereğince şehit yakınları, gaziler, özürlüler, muhtaç erbaş ve er aileleri, Türk Silahlı Kuvvetleri (Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı dâhil)'ne mensup vazife malûlleri ile emniyet hizmetleri sınıfına mensup vazife malûllerine yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerinin finansmanında kullanılmak üzere Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı adına açılan özel hesaplara aktarılması düzenlenmektedir.

MADDE 7- Maddeyle bankaların mevduat hesabı sahiplerinden hesap işletim ücreti veya yıllık ücret gibi adlar altında 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren tahsil etmiş oldukları ücretlerin herhangi bir başvuru aranmaksızın 60 gün içinde iade edilmesi düzenlenmektedir.

Kapatılmış mevduat hesaplarından alınan ücretlerin ise, 60 gün içinde, 6252 sayılı Kanun gereğince şehit yakınları, gaziler, özürllüer, muhtaç erbaş ve er aileleri, Türk Silahlı Kuvvetleri (Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı dâhil)'ne mensup vazife malûlleri ile emniyet hizmetleri sınıfına mensup vazife malûlleriine yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerinin finansmanında kullanılmak üzere Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı adına açılan özel hesaplara aktarılması düzenlenmektedir.

MADDE 8- Yürürlük maddesidir.

MADDE 9- Yürütme maddesidir.

**BANKA KARTLARI ve KREDİ KARTLARI KANUNU ile BANKACILIK KANUNU'NDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 23/2/2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 13'üncü maddesinin 2'inci fıkrasında geçen "yıllık ücret" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 23/2/2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 24'üncü maddesinin 2'inci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Sözleşmeler 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a aykırı olamaz."

MADDE 3- 23/2/2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 24'üncü maddesinin 4'üncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra maddeye eklenmiştir.

"Kart hamilinden bu maddenin 1'inci ve 4'üncü fıkralarında getirilen hükümlere ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a aykırı şekilde; kart hamili ile müzakere edilmeden, önceden hazırlanmış standart sözleşmelere dayanarak kredi kartı kullanım ücreti, kart aidatı veya yıllık ücret gibi adlar altında hiçbir şekil ve surette ödeme talep edilmez ve kart hamilinin hesabından kesinti yapılamaz."

MADDE 4- 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 76'ncı maddesinin birinci fıkrasının sonuna gelmek üzere aşağıdaki cümle maddeye eklenmiştir.

"Bu bilgi ve belgeler için müşterilerden hiçbir şekil ve surette ödeme talep edilmez."

MADDE 5- 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 76'ncı maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra maddeye eklenmiştir.

"Mevduat hesabı sahiplerinden hesap işletim ücreti veya yıllık ücret gibi adlar altında hiçbir şekil ve surette ödeme talep edilmez ve mevduat hesaplarından kesinti yapılamaz."

MADDE 6- 23/2/2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'na aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 6- Kredi kartı verenlerin kredi kartı sahiplerinden kart kullanım ücreti, kart aidatı veya yıllık ücret gibi adlar altında 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren tahsil etmiş oldukları ücretler herhangi bir başvuru aranmaksızın 60 gün içinde iade edilir. Kapatılmış kredi kartlarından alınan ücretler ise 60 gün içinde, 6252 sayılı Kanun gereğince açılan ve IBAN numaraları Bakanlar Kurulu'nun 2011/2531 sayılı kararında belirtilmiş olan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na ait özel hesaplara aktarılır.

MADDE 7- 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'na aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 31- Bankaların mevduat hesabı sahiplerinden hesap işletim ücreti veya yıllık ücret gibi adlar altında 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren tahsil etmiş oldukları ücretler herhangi bir başvuru aranmaksızın 60 gün içinde iade edilir. Kapatılmış mevduat hesaplarından alınan ücretler ise 60 gün içinde, 6252 sayılı Kanun gereğince açılan ve IBAN numaraları Bakanlar Kurulu'nun 2011/2531 sayılı kararında belirtilmiş olan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na ait özel hesaplara aktarılır.

MADDE 8- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

